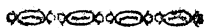

A^o
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG^o
ENGEDELMÉVEL.

Nro 46.

*Kelt Bécsben, Karácson Havnak (Décembernek)
 7-dik napján 1798-dik Esztendőben.*

Bonapartéról.

Bonapartét a' mint tapasztaljuk, el nem kíserte Áfrikába a' változó szerentse, mellyet ő, az Európai történeteknél fogva szintén el válhatatlan Frigyesének tartott. Vett ugyan Bonaparte, Áfrikábann is több rendbéli győzedelmeket az Arabsokonn és Mamelukokonn: de ezen győzedelmeket olyanoknak festik magok a' Fr. Tudósítások, hogy mind egygyik utánn, gondolhatta: Nollemsic saepius vincere (Nem akarnék sokszor

B b b

így győzni) Ezen sokba került és bajos diadalmokról oda alább bővebben fogunk szólni: hanem elébb az újabb Konstantinápolyi Tudósítások értelmét közöljük, mely is így következik:

„Bonaparte el indult vólt már tovább Kairótól, 's el is érkezett éppen azzal a pufztasággal határos, Salchich nevű helyig, a' mely el választja Alsó Egyiptomot Palestínától: de megfontolván a' környülállásokat, hirtelen le-tett előbbi szándékjáról, mely szerént t. i. a' Suezenn által Síriába igyekezett menni; és Kairó felé vévén ismét visszafizta útját; táborba szállott, annak vidékén Boulacknál. Valóban egy része, a' Damáskusi Basa, és Ibrahim Bey roppant Seregének, mely, Török Császári Katonaságból, Arabokból, és Mamelukokból áll, 's a' melynek száma meghaladja a' százezeret, Suez környékén is vólt már Sept. 20 dika' tájján. Felső Egyiptomból pedig Murad Bey, a' Török Császár' Kairói Helytartó - Basájával egygyütt indult, nagy erővel Kairó felé, ki nek Bonaparte, ellene küldötte ugyan Dessaix Generálist: de ez megverettetett, sőt más Tudósítások szerént, maga is el esett a' viadalban. Kairó egyesülésének Alexandria és Rosette Városaival való fel tartatása végett, a' Nílus' két partjainn fel les Izámú Földvárakat hányatott Bonapar-

te: de Ezek által se' tartóztathatja vissza az Arabs csoportoknak fel 's alá való járkálásaikat, 's szüntelen való alkalmatlankodásaikat. Ezen közbenn, az Ánglus, Orosz, és Török Hajós Vezérek is szándékoztak Alexandria és Rosette között földi Katonaságot tenni ki Egyiptom' partjaira. Szinte szemei előtt Bonaparténak, magábann Kairó Városábann is kedvetlen dolog történt: mert a' Lakosok nem szívehették már többé, hogy Bonaparte, sok más adóztatások mellett, még az ő házaiktól is különös adót kíván már: igen felzúdultak, 's oly lármával gyűltek a' Tanáts-haz (Mechkeme) eleibe, hogy a' lázzadásnak le-tsillapítására, egy Generálist küldött oda bé Bonaparte: de a' Tanáts-gyűlésbenn (Dívánbann) oly veszekedés támadt a Lakosok, és a' Fr. Katonák között, hogy Ezeknek Generálisok, ama' nevezetes Berthier, a' ki Olasz Országbann is jobb keze volt Bonaparténak, pifztollyal agyon lövettetett, nem különbenn a' véle mentt Tisztek is, kiknek száma 40 és 50 között volt, mind egy szálíg meg-ölettetek. Ezen történetet hafzonra akarvann fordítani a' Török Kyaja, ki, a' Basa' el távozása után is meg-maradott Kairóbann, egy nagy se-reget gyűjtött öfzfe a' Békételenkedőköl, 's azzal bé rontvann a' Várba, egy lábíg le-öldöste az abbann találatott Fr. Örizetet,

B b b 2

mely mintegy öt száz főből állott. A' Város' egyéb részeibenn is mindenütt öfzfzedték magokat a' fel zendültt Lakosok, és valahol Fr. át kaptak, fel-áldozták méltó haragjoknak. Bonaparte; alkuba erefzkedett a' Kairói Lakosokkal; és azoknak Elöljáróival.

A' feljebb említett Égyptomi nehéz győzedelmek közzül első volt az Alexandriai. Ezen győzedelemről így írt egy Gay nevű Fr. Kapitány a' Kairó-meljei táborból Párisba; a' maga Attyafiaihoz útasított; de több más Levelekkel, és Bonapartetudósításaival is egygyütt az Anglusok' kezébe jutott Levélében: „Alexándriánál szállott ki a' Sereg Égyptomba: de ezen kiszállás sok derék Katonáinkba került; a' kik ezen régi Város' falai alatt (mellyek még a' Szarraczenusok idejétől fogva valók) vesztették el életüket.“ Ezeknek száma közzül való volt Brigáda-Vezér Masse; Kleber és Menon Generálisok, Generáladjutáns L'Esca-le Polgárral egyetembenn meg-sebesedtek, midőn éppen másztak fel Alexándria' falaira. A' halva-maradtaknak neveiket felmetfzette ugyan Bonaparte a' Pompéjus' Ofzlopára: de bizonynal, inkább szerette volna azokat életbenn megtartani.

Alexándriától fogva Kairóig nyertt diadalmai Bonaparténak, minémű bajosok

lehetek legyen: csak onnét is meg lehet ítélni: mert éhen szomjan 's nagy fáradtan kellett a' Seregének tusakodni, oly ellenséggel, melynek mérészségéről 's nagy bátorságú maga el szánásáról, álmélkodva írnak minden Fr. Levelék. A' már nevezett Kapitány Gay, az Alexándria- és Kairó-közi útazásáról a' Fr. Seregnek, így írt Júl. 27-dikénn az Attyafiaihoz: „Tizenhét napi menetünkben, nem láttunk se' kenyeret, se' bort, se' pálinkát; öt nap pedig még vizet sem, a' leg-nagyobb melegségű térségeken által: 's az ellenség mindenütt a' sarkunkbann vólt. Képzeljétek magatoknak, hogy minékünk, oly Barbarusokkal kellett tusakodnunk, a' kik nem esmérik a' Nemzetek Törvényét; 's a' kik következképpenn, minden el gondolható kegyetlenséget el követtek a' kezekbe esett szereztsélen Frantziákon. Némellyeknek közzülök, a' füleiket, másoknak az orrokat; másoknak ismét a' fejeket vagdalták el. Hihetitek e', hogy 17 napok alatt, nem állott egyébből az eleségünk, görög dinnyénél: de felette sok Katonáink is haltak el az éhség 's szomjúság miatt. A' Lakosoktól nem várhattunk leg kissebb segedelmet is: mert éppen azokonn a' vidékeken oly vad emberek laknak, hogy Seregünk Tsapatjaihoz fél puska-lövetnyi meszszeségre is, öldöstek le embereinket. Kéntelnek

vóltunk mindenkor, tsata rendű Tsapatokbann masírozni; mert mihelyest látta az ellenség, hogy nem oly rendbenn vóltunk valamely foglalatoskodásunk végett: azonnal rajtunk hajtottak a' Lovassai, 's nagy károkat okoztak. Éjjel nappal fegyverbenn kellett lennünk. Kedvetlenség nézett ki az egész Nép' szeméből. Szinte nem akartak már tovább masírozni a' Katonák. Sokann közzülök, főbe lőtték magokat; mások pedig a' Nílusba ugrottak. Szörnyű dolgok történtek. Ezen közbenn is öszsze-kaptunk mindazáltal több ízben az ellenséggel: 's mindég mi vóltunk a' nyertesek.

A' temérdek tsípő-bogarak ellen is panaszkodott, egy Fr. Ingenieur Fő-Tiszt, **Le Pére**, nevezetű, Alexándriából Párisba, a' Törvényhozó Iffjabbik Tanátsnak Betz nevű Tagjához, Aug. 28-dikánn útasított, de hasonlóképpen az Anglusok' kezébe jutott Levelében. Az Új Testamentomi Századok' közepe' tájjánn a' szent földnek el foglalására küldözött Frantzia 's más Seregek' szerentsetlen történetének le-írásához járulandó Tóldalék tárgya gyanánt nézte **Le Pére** az ő mostani állapotjoknak ki-menetelét Egyiptombann: ha segítségjek nem érkezik: nem érkezhetik pedig: mert nem engedik az Anglusok. — „Hát még ki tudja — úgymond — ha a' Törökök is hadat nem kezdenek e' ellenünk? “

Bonaparte, a' magával vitt Tudósok által, kétszer tartatott hetenként tudományos Üléseket Kairóban. — Ugyan ott Fr. Újság is kezdett ki adatni, *Courier d'Égypte* cím alatt, melynek Szerzője, Polgár Marcus Aurelius. — Némellyeket a' Katonái közzül meg házasított. — Malmokat tsinált-tott. — A' Nílust egygyesülésbe akarta hozni a' Vercs-Tengerrel. — Egy Várost is akart építtetni, Egyiptom' közepénn a' Nílus ágai által formáltt *Delta* nevű igen termékeny földű Szigetbenn.

Bonaparte, életbenn van e' még vagy nints? nem lehet írni egélsz meg határozással.

Frantzia Országi Tudósítások.

A' Direktóriumhoz Égyiptomból ismét új Tudósítások érkeztek, mellyeket egy, Rosettatók Okt. 10-dik napján indult, és a' Livornói Kikötőhelybe Növ. 2 dikán érkezett hajó, vitt magával, 's a' mely hajón volt Hadi-Kommisszarius Julien is. Az említett Tudósítások közzül ki hirdett már Növ. 19-dikénn a' Párisi Direktóriális Újság némellyeket, a' mellyek szerint: 1.) A' Frantziák, Közép-Égyiptomban Vostanig nyomultak Aug. 28 dikán. 2.) Damiettét is el foglaltak. 3.) Minekutánna Álkám Városában Adjutáns Jú-

lien, és 15 Frantziák, a' kik vele vóltak, meg ölettettek, Bonaparte Aug. 28-dikán parantsolatot adott ki: ezen Varosnak kirabolatása 's el égettetése eránt. 4.) Sept. 22 dik napjára ki hirdettette a' Fr. Respublika' fundaltatásának az nap tartandó inneplését. 5.) A' Lovas Katonaság' számára 2000 lovat kívánt, miut a' mely ajándék szokásbann vagyon már az Egyiptomiaknál. 6.) A' Hadi-sereg' számára meg-kívántató Tevék számát, meg-határozta. 7.er pedig, a' gabona, 's még inkább a' malmok' szük vóltához képest, már August. 28-dikán, oly parantsolatot adott ki: hogy tsak egyféle közönséges kenyér süttessék, a' Közembertől fogva a' Fő Generálisokig minden Katona számára, mely számbamaga a' Fő Generális is bé van foglalva, és egyedül tsak az Ispotályokba kell fejeőbb kenyeret küldeni. — Ezen officiális Tudósításokhoz vólt még ragasztva, egy Adjutánsnak Kairóból Sept. 11-dikén írt Levelé: és egy hosszú Tóldalék-írás, a' Livornóba érkezett Hadi Kommisszarius Julientől, a' ki Egyiptomból egy Hónappal indúlt későbbre mint az említett Adjutáns írta vólt a' maga Levelét. Ezen magános Tudósítások szerént, Egyiptom Országábann tökéletessen jó lábon állott vala már a' Fr. ák dolga; az Alexandriai Kikötőhelybenn lévő Hajósseregnek

se² hibázott leg-kevesebb részben is a' bá-
 torsága; a' Mamelukok le vóltak ültetve;
 's tsupánn a' kóborló Arabsok folytattak
 vólt belső hadat, és sok Fr. ákat öldöstek
 le, a' kiket egygyenként találtak: de már
 tsendessenn uralkodik Bonaparte egészsz
 Egyiptombann, és Síria felé szándékozott
 indulni. A' Fr. Respublika' innepe, igen
 pompás czeremóniával tartatott Sept. 22-
 dikénn, mindenütt a' veress kék és feje-
 színü zászló lobogott a' piramisokonn 's
 ofzlopokonn, és az Egyiptomiak is hason-
 ló színü bokrétákat raktak fel. Az Ifjú
 Mamelukok fel vétettek a' Fr. Katonaság
 közzé. A' Tartományok igazgatása fel-
 ofztódott a' Fr. Generálisok között; hanem
 minden illyetén Kórmányozó Generális mel-
 lett egy Tanáts vagon a' Lakosok közzül.
 Jó idők kezdvén már akkor tájbann jární,
 a' Sereg kezdett szemlátomást meg-újúlñi,
 a' forró hévségü homok-pufztákonn való
 sietős útazásból következett el aléltsága
 után. Bővölködik a' Tartomány, gabo-
 nával, narantsal, és olajjal: de a' Lako-
 sok, igen korhelek és tudatlanok. Suez,
 el vagon foglaltatva a' Frantziák által;
 az a' Kanális is helyre vagon állítva, a'
 mely jó vizet vísz Alexándriába. Az Ale-
 xándriai Kikötőhelybenn a' Fr. Hajóssereg-
 gel egygyütt fekvő: Dánus; Görög; Ts.
 K. Alattvalókhöz tartozó; Ragúzai; Ná-

polyi; és Ligúriai szállítóhajók engedelmet nyertek, hogy haza térhessenek. (Ezenn engedelemnyerést bizonyosnak írják a' Konstantinápolyi Levelek is; hanem annak okául adják, az eleség dolgából való szükölködését Alexandriának. Ugyan azért Ánglus Admirális Hood, ki a' Kikötőhely előtt vígyáz, tsupán a' Török Alattvalókhöz tartozó hajókat botsátja szabadonn; a' többeket pedig vissza igazítja a' Kikötőhelybe. Méltó megjegyezni, hogy ha oly igen bő Egyiptombann a' gabona, miért vólt kántelen Bonaparte, általjábann fekete kenyeret étetni a' Seregével, 's enni maga is?)

Spanyol-Országi Tudósítások.

A' Káasztíliai Fő-Tanátsnak két Tagjai, 's más több előkelő Személyek is hirtelen Hívtataljokból kitétettettek, 's részferént számkivetésbe küldettettek, kik is nagyobb részént belső baráti vóltak, a' számkivetésbe nem régibenn küldetett Miniszter Jovellanosnak.

Minorka Szigetét nagyon félti az Udvar, miolta tudva van, hogy Gibráltárhoz újj Ánglus Katonaság érkezett, és hogy Oct. 22 dikénn, 6 lineai hajó, 2 Fregát, 2 Brigantin, és 18 szállító-hajó, 6 ezer főből álló földi Katonákkal a' Gibráltári Kikötés

tőhelyből, valami titkos szándéknak végre hajtására indúltanak légyen ki. Melyre nézve már minden készülétek is megtették: hogy a' Karthagénai Kikötőhelybenn egy földi Seregosztály ülljön hajóra, 's Minorka Szigetébe induljon.

Azt írják, hogy a' Frantzia Követ még mind eddig, mind az Udvar, mind a' Város előtt nagy kedvességbenn vagyon.

Olasz - Országi Tudósítások.

Frantzia Generálisok | Desolles és Lapoype, Növ. 11 dik napjänn Genuába érkeztek. Úgy hallatik, hogy a' Ligúriai földönn, egy Frantzia Sereg fogja magát öfzfze vonni.

A' mely Ánglus Hajóssereg, Gibráltártól a' minapábann 5 vagy 6 ezer emberből álló földi Katonasággal, és sok Városostromló készülétekkel el indúlt, Növemb. 2 dikänn a' Földközi tengerenn fekvő, 's a' Spanyol Udvar' birtokábann lévő Baleáres nevű Szigeteknél mutatta magát, mellyek között fők: Majorka és Minorka.

Elegyes Tudósítások.

Rastadtbann a' Pruszsziai és a' Fr. Követség között különössenn fenn forgó tárgyakra nézve, mellyek közzül kiváltképpenvaló: Büderich Szigetének a' Pruszsziai

Király' birtokábann való maradása: újra egy sürgető Írást küldöttek által a' Pruszai Követek a' Fr. Követséghez, mely Írás az előbbieknél erősebb hangon van fel-téve.

A' Belgiomi Insurgenseket úgy neki bátorította az Ánglusoktól kapott segítség: hogy már ők kezdték Növ. 20-dika' tájján meg-támadni a' Republikánusokat, kik közzül sokan szökdösnek már által az Insurgensekhez.

A' Nápolyi Udvar, oly szándékot tanult ki az Ánglusok által el fogott Fr. Levelekből, mely just ad, az egészsz hathatóságú prezervatívával való élésre, mint a' következesek nyilván meg-fogják mutatni.

A' Római Respublika' földjénn még mindúntalan nevedik a' Fr. Katonaság' száma.

Albániábann, Prevesa, Voiniza, és Butrintó nevű Helységek, mellyek hajdan Velentzéhez tartoztak most pedig a' Frantziák által vóltak el foglaltatva: el vette a' Janinai Basa, és mintegy 300 Fr. főköt küldött Konstántzinápolyba, a' hol legottan fel-rakták azokat, a' Tsász. palota' kapuja' eleibe.

Hogy Napkeleti Indiábann Tippó Saib Indus Fejedelem, ki már nagy mértékben érezte az Ánglusok' keze' sújját, melynek

azombann maga vólt az oka: öfzfze-fzúrte légyen a' levet a' Frantziákkal: hitték ezt még jó eleve Londonbann: azért is tétetett a' Minisztériom erányos kézfületeket ellene. Most már a' Tippo Saib és a' Frantziák között kötött Frigynek minden próba-írásai kezébe jutottak az Anglai Minisztériomnak, a' több el fogott Fr. Levelek közötr:

Anekdotum.

A' levelezés fel-szabadítva lévén Béts és Mediolánum között, egynehány Mediolánumi Leveleket látrunk mostanság, a' mellyek mind fel-nyitva érkeztek az ide való Postahívatalhoz. Egybenn ezen Levelek közzül, leg felül, a' mázfzor egészszenn ki írtt:

Liberté és Egalité
helyett, tsak

L. és E.
betük olvastattak: melyre Az, a' ki a' Levelet vette, ezt az erányos meg-jegyzést írta vízfza Mediolánumba: Meg-tetszik, hogy haldoklik a' Respublikátok, mert már az egészsz szókból tsak egy egy betüt mondhat ki.

A' Spanyol Király's Királyné édes Leányok, a' Pármái Hertzegné, nagy veszedelmek közt forogván kevéssel ez előtt a' himlőbenn: arra indította ezen tör-

ténet: Ő Felsőgeket, hogy minden még meg nem himlőzött gyermekeikbe himlőt óltassanak, mely is még Spanyol Országban igen szokatlan dolog: hanem hihető, hogy az Udvar példáját nem sokára közönségesen fogják követni.

A' Budai Újság közlőtte németül Növ. 22-dikénn a' Szentséges Pápanak azon Levelét, mellyet, Siena Várossá-bann (Hetru-riábann) e' folyó esztendő' Áprilisének 28-dikánn írt Ő Szentsége a' Keszegfalvi Plébánushoz Tisztelendő Taixlperger Matyás Úrhoz, 's meg-köszöni benne szép ki fejezésekkel a' Plébánus Úrnak hozzája bocsátott Levelébenn nyilatkoztatott nagy megilletődéséért az Ő Szentségénn történt sok méltatlanságokonn, szerentsétlenségeken; és ezek ellen nyújtott hathatós vigasztalásiért. A' Budai Újság' ki-hirdetése előtt jóval is régebbenn fel-tettük vala mi, hogy közöljük Hírmondónk mellett Tóldalékban ezen betses Írást: de a' mivel el haladt a' közlés, még azzal el nem múlt.

Magyar Ország.

Somogy Vármegyében Siklósonn, az ott lévő Selyemfábrikat által-vette a' Földes Úr Gróf Battyányi Tódor Ő Exc. ja Növ. eleinn a' Vármegyétől, 's leg-első

gondja is a' vólt, hogy a' selyem bogarak szaporításábann példásan szorgalmatoskodott Afzszonyokat 's Leányokat öszsze-gyűjtetvénn a' Fábrika' Direktora Petz Úr által, azokat, selyem-matériákból 's pántlikákból álló ajándékokkal jutalmaztatta meg, kiknek száma 40-re telt.

Erdélyt, meg-fosztá a' halál, jó Püspökjétől Nóv. 17-dikénn.

Jelentés.

Tiszt. Czuppon György Úr, a' ki ez előtt a' Pozsonyi közönséges Szemináriumbann a' Magyar Országai Nevendék Papok mellett Studiorum Praefectus vólt, most pedig a' különös Szemináriumoknak vizsgál-tételétől fogva, a' Szombathelyi Szemináriumbann Sz. Irást magyarázó Profeszszor, ugyan ott Szombathelyen, nagyobb 8-ad formábann, 82 árkusból álló munkáját adta ki ily tizim alatt: *Vindiciae Vulgatae Latinae Editionis Bibliorum contra assertam Hebraei, et Graeci textus hodierni absolutam authentiam.* Találatik már ezen Könyv: Pozsonbann, Schweiger András; Sopronbann Pfunner Mátyás; Pesten Weingand Könyvarosoknál. Az árra 2 forint. Tárgya e' bolts munkának, főképpen a' Deák Vulgata Editzió óltalma, úgymint, a' melyből látni

lehet a' meg-győződésig, mely nagyra betsül-
 ték legyen mindenkor a' Vulgátát a' leg-ta-
 núltabb, még pedig az Augustána, és Helvé-
 tica Confessióhoz tartó Theológusok is, és
 mely fundamentomatlanúl vádolják ezt né-
 mellyek. Azt a' közönséges ítéletet, mellyet
 Bellarminus, Melchior Cánus, Salmeron,
 Corn. a' Lapide, Calmetus, és más híres Theo-
 lógusok óltalmaznak, nagyobb világosságra
 hozza itt az Author. Szép tudomány, és a'
 Napkeleti nyelvekben való jártasság is tettzik
 ki e' munkából, mely valóbann, a' Szem-
 náríumokban is hasznára lehet azon Kiss-Pa-
 poknak, kik a' Hermeneuticát (a' Sz. Írás'
 magyarázatját) tanúlják.

Az Magyar Katonaság' számára meg-
 kívántató ruhák szolgáltatását ki-nyerte Ő
 Felségétől Stefanovits Janos nevű Magyar
 Országai Szabó-Mester, ki is ezenn okból
 meg-telepedvénn Betsnek Landstrasse ne-
 vezetű Külsővárosabann a' 124-dik szám
 alatt, jelenteti, hogy ha harminzig való
 Szabólegények jönnek is fel hozzá Magyar
 Országról: örömetst fel fogadja oly ajánlas-
 sal, hogy minden Legény leg alabb is ér-
 demelhet magának napjabann egy forintot.